

Szentföldi pillanatok

A januári Hitközségi Híradó oldalait Molnár Gábor (Budapest) felvételei illusztrálják

Vendégünk Zvi Aviner Vapni, Izrael új pozsonyi nagykövete

A Komáromi Zsidó Hitközség Shalom klubja ezúton hív meg minden érdeklődőt következő összejövetelére, melyre **2016. március 6-án, vasárnap 14:30-kor** kerül sor a Menházban. Vendégünkkel Zvi Aviner Vapni úrral, Izrael új pozsonyi nagykövetével az aktuális helyzetről beszélgetünk. ■

Fejlesztések a Menházban

Decemberben elkészült a Menház kamerarendszere, rendezvényeink biztonsága érdekében kaputelefont is szereltettünk a bejáráshoz. A projektet a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetsége támogatta. ■

A Pressburger Klezmer Band koncertje Tatabányán

A tatabányai Jazz szerdák program-sorozat keretében ad koncertet a neves szlovák klezmer együttes. Helyszín és időpont: **február 10-én, 19:00, Tatabányán** az Erkel Ferenc Alapfokú Művészeti Iskolában. Pontos cím: Tatabánya, Fő tér 34. ■

54. Veszszzerda
nemzetközi

2016.02.10. 19:00

Pressburger Klezmer Band (Pozsony)

Erkel Ferenc Zeneiskola, Tatabánya
Védnök: Pleier Tamás

Támogatók:
Fekete Miklós   Lusztig Péter   *Tivoli*
Dallam Alapítvány   AGC   Nebuló Kft.
FORRÁS   24 ÓRA   tatabanya.hu

Purimi előzetes

Idei purimi ünnepségünkre **2016. március 24-én, csütörtökön 16:00-tól** kerül sor a Menházban. Vidám programmal várunk mindenkit! A jelmezben érkezők ajándékot kapnak. A részletes programot februári számunkban olvashatják. ■

Maceszrendelés az ünnepekre

Közeleg pészach ünnepe, macesz, maceszliszt és bor rendeléseiket február 28ig várjuk a menhaz@menhaz.sk címen. ■

Kóser pékáru rendelhető

Kóser barcheszt és egyéb pékáru (a pékség teljes választékából, ezúttal hámán tászkát is- www.koserpekseg.hu) legközelebb március 4-re (péntek) rendelhetnek. Rendeléseiket, március 2-ig, szerdáiig várjuk a kile@menhaz.sk címen vagy a 7731-224-es számon. ■

Tagsági díj

Ezúton kérjük hitközségünk tagjait, hogy a 2016. évre esedékes tagsági díjat szíveskedjenek átutalással, csekken vagy a titkárságon befizetni. A díjak változatlanok: 10 EUR/fő, diákoknak, nyugdíjasoknak és munkanélkülieknek 4 EUR/fő. Adományaikat szívesen fogadjuk! ■

Temetőgondozási díj

Kérjük, a komáromi zsidó temetőben eltemetettek hozzátartozóit, hogy a 2016. évre esedékes sírgondozási díjat lehetőleg még a tavaszi munkák megkezdése előtt szíveskedjenek rendezni. A díjak nem változtak: 10 EUR/sír, dupla sírok esetén: 17 EUR/sír. ■

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – *Slovenská sporiteľňa* vagy
10103804/5200 – *OTP Slovakia*

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Külföldi olvasóink figyelmébe: Támogathat már Paypalon keresztül is!

A Komáromi Zsidó Hitközség megnyitotta Paypal számláját, adományaikat az alábbi címre küldhetik: help@menhaz.sk

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – séfredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám**: EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO**: 34073400. Alapítva 5756-ban. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Faliújság

rövid hírek

✦ A HH-t, a KZSH-t és a Shalom klubot támogatták: F.T, J.J és anonimításukat kérő adományozók Köszönjük!

✦ A téli szünet után megkezdődött a KZSH 2015. évi pályázatainak elszámolása. A jelentős adminisztrációval járó munka január végén fejeződik be.

✦ Folyamatosan bővítjük könyvtárunkat, az elmúlt hetekben magyar és szlovák nyelvű könyveket vásároltunk. Várjuk olvasóinkat!

✦ Kérjük, hogy amennyiben szeretnék elektronikusan vagy postai úton megkapni ingyenes lapunkat, szíveskedjenek azt jelezni a kile@menhaz.sk címen vagy a KZSH titkárságán a 7731224-es telefonszámon.

✦ Schnitzer Ármin főrabbi Zsidó kultúrképek- az életemből című könyve a komáromi Diderot könyvesboltban is kapható.

✦ A Komáromi Zsidó Hitközség folyamatosan várja programötleteiket. Amennyiben szeretnék, hogy új rendezvényekkel gazdagodjon kínálatunk, kérjük, jelezzék elérhetőségeinken.

Holokauszt emlénapot és TuBiSvátot tartottak Komáromban

Kevés az olyan hitközség, amely egykori főrabbiának életéből könyvet jelentet meg. Ezért örömmel vettem kézbe a Paszternák Tamás egykori tanítványom által kiadott és részemre megküldött, Schweitzer Gábor előszavával megjelent 181 oldalas könyvet, amely a továtúnó világ emlékezete, és megidézi az egykori rabbik és jesivák – Hunfalva, Leipnik, Nikolsburg, Gyöngyös, Késmárk, Liptószentmiklós, Komárom – nem könnyű életét.

A Komáromi Zsidó Hitközség január 24-én délután az ENSZ holokauszt emléknapja és a TuBiSvát ünnepe, azaz a fák újéve alkalmából ökumenikus rendezvényt tartott a Menház Zsidó Kulturális és Közösségi Központban, ahol a házigazdákon kívül a katolikus, a református és az evangélikus egyház, valamint Stubendek László polgármester és Keszegh Béla alpolgármester személyében a városvezetés is képviseltette magát. Az 1791-ben alakult Komáromi Zsidó Hitközség a II. világháború előtt sokrétű tevékenységet fejtett ki. A holokauszt borzalmaiban azonban csak pár tucat komáromi zsidó családnak sikerült túlélni. Koncentrációs táborokban 1922 komáromi zsidó vesztette életét, a hazatérők közül több mint háromszázan pedig Izrael Állam megalakulása után elhagyták a várost.

A rendszerváltás óta a túlélők és leszármazottaik számára az 1896-ban épült Menházban, a közösségi és hitélet Eötvös utca 15. szám alatt található központjában rendszeresen kulturális és vallási rendezvényeket, ünnepeket

szerveznek. A Menház 1896-ban Fried Kálmán kezdeményezésére abból a célból épült, hogy szegényeknek lakhatást és ellátást biztosítson. Jelenleg e sarki épületben található a hitközség irodája, téli imaterme és a közösség múltját szemléltető kiállítás is. Spitzer Béla

nyomdász nevét viseli az ottani könyvtár, dr. Schnitzer Ármin helyi főrabbirol pedig a zsidó közösség történetét bemutató állandó mikromúzeumot neveztek el. Schnitzer főrabbiaként 52 éven át vezette a hitközség vallási életét, majd a budapesti rabbiegyesület elnöke lett. Bár a Késmárkhoz (Kežmarok) közeli Hunfalván (Huncovce) született, és Komáromba érkezésekor még nem beszélt magyarul, de rövid idő alatt önszorgalomból nagyon jól megtanult. Legendásan híres barátság fűzte őt Papp Gábor helyi református püspökhöz.

Az elmúlt években hagyománnyá vált, hogy a Komáromi Zsidó Hitközség az ENSZ holokauszt emléknapját összeköti a tavaszváró TuBiSvát ünneppel, jelezve azt, hogy a helyi zsidó közösség több mint hét évtizeddel a szomorú események után ma is él. Az idei minden érdeklődő számára nyitott és ingyenes rendezvény témája az embermentők tevékenysége volt.

A TuBiSvát (magyarul: svát hónap 15-e) ünnepének, azaz a fák újévének jelentőségét **Totha Péter Joel**, győri rabbi méltatta. Elmondta, hogy a zsidó nép számára a természet szeretete és különösképpen a gyümölcsfák védelme már Mózes korában is fontos volt.

(Folytatás a következő oldalon)

(Folytatás az előző oldalról)

Ezt igazolja az, hogy a gyümölcsöt termő fákat még háború idején sem volt szabad kivágni. Ennek egyik megnyilvánulása ez az ünnep is. Az előadó hangsúlyozta: a zsidók a Szentföld elhagyása után ezen ünnepen keresztül tudtak kapcsolódni Izrael földjéhez.

Az ókori Izrael törvényei a mezőgazdasági szolgáltatások miatt írták elő a fák újjévenek megtartását, a törvények a mai zsidóságra is érvényesek, az ünnepet napjainkban is világszerte megtartják. Izraelben nem szabad megenni a fák termését az első három évben, a negyedik évi termést pedig fel kell vinni Jeruzsálembe, hogy elárásszák vele az utcákat. Ott svát hónap tizenötödikén ültetik a fiatal csemetéket. Ezen a napon sok helyen műsoros összejövetelt is szoktak tartani, ahol az alkalom során fán termő gyümölcsöket és aszalt gyümölcsöket fogyasztanak, lehetőleg olyat, amely Izraelben is honos. A komáromi rendezvényen jelenlevők is tizenötféle gyümölcsöt kóstolhattak.

Szemben a korszellemmel címmel a szociális testvérek II. világháború idején végzett embermentő tevékenységét ecsetelte **dr. Németh Emma** szociális testvér, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia gazdasági főtanácsadója. Előadása során elsősorban Slachta Margit (Kassa, 1884 – Buffalo, 1974) magyar szerzetes, feminista politikus, az első magyar női országgyűlési képviselő sokrétű, áldásos munkásságára fókuszált.

Slachta Margit pályáját pedagógusként kezdte, de 1908-ban abbahagyta a tanítást, hogy a szociális munkának éljen. Az év elején az Országos Katolikus Nővédő Egyesület Berlinbe küld-

te „munkásnőitkari” tanfolyamra, ahonnan visszatérve már maga is egy nővédő szociális tanfolyam előadója lett. November 19-én az első között lépett be a Farkas Edith által alapított Szociális Missziótársulatba. Majd 1923-ban 35-en megalapították a Szociális Testvérek Társaságát, amely krisztusi elvek szerint társadalmi reformokért kívánt munkálkodni. 1931-től a munkásnők szervezésén fáradozott. 1933-ban megalakította a Szentlélek Szövetséget, 1932-ben lapot is indított A Lélek Szava címmel, amelyben több írása is megjelent. 1937. november 3-án megnyitotta a Katolikus Női Szociális képző nevű szociális munkás-oktató intézetet. 1942-től az egész országban ún. világnézeti kurzusokat szervezett, hogy a keresztény értékrend közvetítésével ellensúlyozza a hitleri propagandát.

Slachta 1940. november 8-án a Keresztény Női Tábor nevében beadványt írt a munkaszolgálatosok érdekében. 1941 telén tiltakozott a kőrösmezei deportálás ellen. Miután 1943. február 8-án Szlovákia bejelentette a „teljes zsidótlanítást”, Rómába utazott, hogy személyesen sürgesse XII. Piusz pápát a

cselekvésre. A testvérek Thököly úti rendházában bújtatta az üldözötteket, köztük Heltai Jenőt, Radnóti Miklós feleségét, valamint Rusznyák Istvánt is.

Az evangélikus egyház embermentő szerepéről **Buda Annamária**, a Magyarországi Evangélikus Egyház Diakóniai Osztálya vezetője tartott előadást. Hangsúlyozta, hogy miközben országszerte alulról szerveződött a zsidómentő tevékenység, ahhoz felülről, az illetékes hatóságok részéről nem kapták meg a kellő támogatást. Vázolta Ordass Lajos mártírsorsú magyar püspök, Kemény Lajos püspök-helyettes, Keken András lelkész, Sztehlo Gábor lelkész és Járosi Andor lelkész-tanár-író példaértékű, jótékonykodással és zsidómentéssel kapcsolatos tetteit. Végül leszögezte: „A Tízparancsolat mindannyiunk közös kincse. Szentírásunk komolyan vétele segít abban, hogy megtegyük, amit megtehetünk. Közösen válaszoljunk meg a kérdést: segítenünk kell-e másoknak, s ha igen, mit tehetünk értük...“.

Végül saját édesanyja, Farkas Gáspárné, Csukás Erzsébet zsidómentéssel kapcsolatos bátor cselekedetét idézte **Farkas Gáspár** mérnök, a Komáromi Református Egyházközség gondnoka. A tősgyökeres komáromi szekeresszárja a II. világháború alatt zsidókat bújtatott otthonában. Amikor ez kiderült, előbb nyilvános akasztásra ítélték őt. Egy szegyéntáblával a nyakában hurcolták körbe a városban az asszonyt, aki szegyenében öngyilkos akart lenni. Később ítéletét Komáromból történő azonnali kitűlésre változtatták. Fia múltidézése végén kiemelte: nem minden keresztény ember volt antiszemita, közülük sokan segítettek a zsidóknak.

Az emléknap szervezői a szlovák nyelvű résztvevők számára szinkrontolmácsolást, a gyermekek számára pedig alkalmi játszóházat is biztosítottak. ■

Forrás: *Hírek.sk* - miskó -

MACHAR – ezt nézzük a neten

A Komáromi Zsidó Hitközség online oktatási programjába eddig közel ötvenen regisztráltak. Hetente két-két oktatási videó kerül fel a világhálóra, melyekből sok hasznos információ megtudható a zsidó szokásokról, ünnepekről, történelemről és művészetről. Az eddig feltöltött 29 videót (2016. január 9-i adat) 455 alkalommal tekintették meg látogatóink, összesen 2007 percen keresztül. Oktatási programunkhoz folyamatosan lehet csatlakozni: <http://keh-reg.com/machar/> weboldalon. Ha figyelmesen végighallgatta a MACHAR oktatási videóit, nem lehet gond megválaszolni a **MACHAR-kvíz** kérdéseket. Azok, akik szemeszterenként legalább ötször elküldik helyes válaszaikat, a Komáromi Zsidó Hitközség könyvcsomagját kapják ajándékba. ■

Kántor, operaénekes, író- beszélgetés Nógrádi Gergellyel

Budapesten születtem, 1971-ben, két gyermekem van, a feleségem balett-
művész. Az ELTE Bölcsészkarán szereztem népművelői és színháztudomá-
nyai MA diplomát, illetve az ORZSE liturgia és kántor szakán BA diplomát,
de beiratkoztam hallgató voltam a Jeruzsálemi Héber Egyetem Nemzetközi
Kapcsolatok és Muzikológia szakán, a Liszt Ferenc Zeneakadémia és a Stutt-
garti Állami Zeneakadémia ének szakán, a Pécsi Jogtudományi Egyetem poli-
tikusképzőjén, a Tel-Aviv-i Kántorintézet kántor szakán, s jelenleg végzős hall-
gatója vagyok az ORZSE doktoriskolájának.

**Korábban operaénekesként működ-
tél, hogyan lettél a Frankel zsinagóga
kántora?**

A családom, különösen a külföldi rokonok már rég szerették volna, ha előnyben részesítem az Omedet az operaszínpaddal szemben. Nagyném, Berta Rendel világhírű kántornő volt a hatvanas években (természetesen csak koncerteken és esküvőkön énekelt), Auschwitzot is pusztán a csodálatos hangja miatt élte túl. Berta kitartóan küldözte nekem a kottákat, de egy durva rasszista atrocitás kellett ahhoz, hogy valóban a kántorság felé forduljak. Óriási szerencsém volt: Klein Ervin és Székelyhidi Hajnal azonnal a szárnyuk alá vettek, a Frankel Zsinagóga vezetősége pedig a zsidó egyetemi tanulmányaim első napján szerződést ajánlott.

A közelmúltban jelent meg első CD lemezed. Milyen műveket hallhatunk ezen? Hol lehet hozzájutni?

A CD-n koncertfelvételek hallhatók, zenekarral és zongorakísérettel. A művek a zsidó zene legszélesebb spektrumát ölelik fel, világhírű szer-

zeményektől a jiddis dalokig. A hanghordozó kereskedelmi forgalomba nem kerül, nálam lehet hozzájutni.

Zenei pályád mellett neves író is vagy. Mesélnél erről egy kicsit olvasóinknak? Milyen műveken dolgozol mostanában?

Negyvennégy könyv van a hátam mögött, eddig sem volt sétagalopp

írói életem. Az idei év azonban különösen keménynek tűnik: legalább egy felnőtt könyvet kell írnom az Athenaeum Kiadónak, két gyerek-könyvet a Manó Kiadónak, újabb két újramesélt klasszikusom jelenik meg a Könyvhétre, jelenleg is dolgozom egy újabb sztárkönyvön (gyakran írok együtt könyvet hírességekkel), és ebben az évben el kellene készülnie az első három alsós osztály zsidó hittankönyvének, amelyekben orosz-lánrészt vállaltam.

Nemsokára az USA-ba indulsz. Milyen koncerteken hallgathat ott a közönség?

Többek között a West Palm Beach-i Jupiter Színházban, a Dél Palm Beach-i Színházban, a Palm Beach Garden-i Chabbadnál, a Wellingtoni Chabbadnál lépek fel. A zárókoncert az impozáns Palm Beach Zsinagógában kerül megrendezésre. Tíz nap alatt hét koncertet adunk Lakatos György barátommal, a világhírű gitár-művésszel, de már jóval a koncertek előtt ki kell utaznom a próbák miatt.

Milyen zenei terveid vannak a jövőben?

Rengeteg zenei tervem volna, de az anyagi lehetőségek határt szabnak az álmoknak. Talán jön egy olyan kor, amely jobban kedvez majd a művészeteknek, a kultúrának. ■

PT

EGY ÉV IZRAELBEN

Dr. Paszternák András útinaplója

47. fejezet

KATTTTTT... amikor a vegyész is leteszi a kémcsövet

(2011. november 10.)

Ülök a 63-as buszon, lassan tíz óra, a magyar klub összejöveteléről tartok hazafelé. Kósbányai János, a Múlt és Jövő szerkesztője, kiadója beszélgetett Heller Ágnessel közel két órán át vagy hetven résztvevő aktív közreműködésével. Azon töprengök, ezen a héten nem írtam egyetlen bejegyzést sem a Posztok Naplóba. Ez volt az első izraeli hetem blogbejegyzés nélkül. Több szempontból furcsa volt az elmúlt pár nap. A „kattanás” időszaka volt ez. A gimiben anno három évbe telt, hogy otthonosan kezdjem magam érezni, az ELTE-n 3,5 év kellett az akklimatizálódáshoz, a Kémiai Kutatóban is vagy 3 év után tartottam régeinek magam. Itt a Szentföldön minden sokkal gyorsabbnak tűnik, egyre természetesebben járok-kelek a Bar-Ilanon, látásból ismerem a buszsofőröket, a kapuban álló biztonságiakat, a büféket. Nagyjából átlátom Tel-Aviv buszközlekedési hálózatát, tudom, mit akarok a boltban venni, s hol találom azt. Ezerrel pörgős hét volt ez, szakmailag és emberileg egyaránt.

Elmélkedésemet a sofőr által felhangosított tűzórás hírek szakítják közbe – még mindig lenyűgöz, hogy a városi tömegközlekedés buszain 10 utazásból 7-nél szól a rádió -, fülelek, próbálom megérteni a héber szöveget. Két fő téma van, az egyre közeledő iráni-izraeli háború és Katsav korábbi elnök szexuális zaklatásának ügyében jogerőre emelkedett hétéves börtönbüntetés. Ez utóbbival kapcsolatban jutott eszembe, hogy amikor budapesti látogatásakor autogramot kaptam tőle, nem is sejtettem, milyen irányba is fejlődnek majd a dolgai. Az első hír sokkal inkább aggasztó, a londoni hírszerzés információi szerint még karácsony előtt megindul a támadás az iráni atomlétesítmények ellen. Most légy okos Domokos! - csomagolni és elhúzni innen messzire, vagy maradni, s megvárni mi lesz, nehéz kérdés, pláne így a nagy „katttt...” hét után. Mit is kérdezett Lacza Tihamér, a Pátria rádió műsorvezetője pár hónappal az interjúban: „Milyen egy

olyan országban kutatni, ahol az ember nem fókuszálhat 100%-ban a tudományra?”

A kutatómunka zakatol, s az estéim sem a megszokott vacsorakészítős, tv-nézős, netezés rutin forgatókönyv szerint zajlottak a legtöbb napon. A mai „magyar klubos” este mellett a tegnapi is a maradandó élmények közé sorolandó. Ismét Ági néninél és Smuel bácsinál jártam Bnei Brakban. Amikor belép hozzájuk az ember, mintha egy egészen más világba érkezne. Mintha tegnap jött volna fel Szarvasról. Soha, sehol nem éreztem annyit – a táboron kívül – a híres, s egyben megfejthetetlen „Szarvas-feelingből”, mint náluk. Egy igazi kis sziget az otthonuk a tábo-

ri emlékek hatalmas tengerén. Most, hogy a dolgok jelen állása szerint úgy néz ki, Szarvason már inkább csak múltam van, mint jövőm, még inkább különös hallgatni a két „ős-szarvasos” történeteit, emlékeit. Már indulóban voltam az ízletes vacsora után, amikor előkerült egy nekem félretett rúd kakaós kalács és egy üveg gomba leves. Többet talán már nem is kell írnom.

Ez volt a hét dióhéjban. a nagy „kattanás” hete!

(2011. november 13.)

Tegnap este az Ashkelonból Tel-Aviv felé robogó vonaton aprólékosan elterveztem, hogyan indítom majd a hetem, mik lesznek a kémia területén a vasárnapi első lépések. Az élet termé-

szetesen felülírta ezeket a gyorsvonalú gondolatokat. Reggel egy e-mailt találtam a postaládámban, melyben Weisz Jehosua unokaöccse hívott a nagybátyja halálának egy éves évfordulóján tartandó megemlékezésre. Nem gondolkodtam sokáig a ma délelőttre szóló invitáláson. Vannak alkalmak, amikor a vegyész is leteszi a kémcsövet. Vannak rendezvények, amelyek személyes okok miatt annyira fontosak, hogy minden mást félrerakunk.

Jehosuával pár éve kezdtem el levelezni, mint a nagymegyeri zsidó közösség egyik, legaktívabb „túlélőjével”, akinek fontos volt, hogy megőrizze az egykori hitközség emlékét. Kérésre megírta az élettörténetét Elmesélem az életem, Nagymegyertől Givatayimig címmel. Az internetes és a Hitközségi Híradós megjelenés mellett tavaly könyvben is kiadtuk a 24 fejezetbe összegyűjtött élet-

utat. Sajnos, Jehosua nem sokkal a könyv kiadása előtt agyvérzést kapott, s már csak a kórházi ágyról hallhatta, amikor kedves rokonai felolvastak egy-egy fejezetet írásából.

Megható volt, hogy meghívtak, még meghatóbb volt ott állni a sírnál, együtt emlékezni, felidézni Weisz Úr alakját feleségével, gyermekeivel, rokonaival. Igazi virtuális kapcsolat volt a miénk. Egyetlen egyszer, 2009 tavaszán találkoztam vele személyesen, mégis a történetén keresztül, sokkal jobban ismertem, mint sokakat, akikkel naponta összefutok.

Mai blogbejegyzésemet Weisz Jehosua emlékének ajánlom, halálának első évfordulóján. A hétfégi kalandokról majd legközelebb írok. ■

Feuerstein Azriel:

KELJFELJANCSI

15. fejezet 2. rész

Apropó, boldogság. Mint mondtam, amikor riadó volt, mindenki szaladt fel a temetőbe, az örök is, de egynek az állomáson kellett maradnia, hogy ne legyen fosztogatás vagy szabotázs. Ez ott forgolódott, addig, míg a bombázás az állomáshoz nem közeledett és ekkor bebújt egy vasbeton valamibe, amely erre a célra volt felállítva, és amelyet nem láttam sehol másutt és nem is olvastam róla. Ez egy két részből álló egyéni óvóhely volt. Az alsó része egy másfél méter magas, egy méter átmérőjű, tizenöt centis falú vasbetonhordó volt, a felső hasonló anyagból, körülbelül egy méter magas, kúpalakban végződött és elöl, szemmagasságban, egy lezárható nyílás volt, megfigyelésnek. Az egész mindenségbe egy hátul lévő, vastag acélajtón keresztül lehetett bebújni. Ennek az egyéni óvóhelynek a súlya nem lehetett pár száz kilónál kevesebb és a célja az volt, hogy megvédje az őrt a légnomástól, a szilánkoktól és minden más veszélytől az egyenes találaton kívül. Egy nap, egy szokásos kis bombázás után, amikor a bombák egyenesen az állomásépületre és a peronra estek, mikor lejöttünk a temetőből vissza a munkára, e mellett a betonmicsoda mellett mentünk el, hörgést és nyögést hallottam. Az S.S. őr volt, benne. A micsoda alsó része ugyan a helyén maradt, de a felső része eltolódott, valószínűleg a légnomástól és most az őr mintegy kerékbetört teste tartotta a súlyt. A les-résen keresztül láttam a meggyötört szemét. Igaza volt annak, aki azt mondta, hogy a boldog-

ság kis epizódokból áll. Meg van írva, hogy ne vigadj a felebarátod vesztén. Hol itt a felebarát?

Azt hiszem, hogy ez 1945. március tizedikén történt. Már pár napja éreztük, hogy valami változás készül, az örök viselkedése miatt. Az üvöltözések és a káromkodások valahogy csendesebbek lettek, a megszokott düh nélkül. Sokat tárgyaltak egymás közt, borús és kedvtelen arcokkal. Mondtam Tibinek, két eset lehetséges: vagy parancsot kaptak kinyírni minket, vagy viszik őket a frontra, amely egyébként rohamosan közeledett. Részben igazam volt. Aznap, a számlálás után, az S.S. nem helyezkedett el, mint rendesen a csapat két oldalán, hanem egy külön osztagba sorakozott, az őrmesterükkel az élen. Egy „Volkssturm” osztag jött be a kapun. Ez a „Volkssturm” a háború vége felé lett felállítva és hatvan éven felüliekből és tizenhét éven aluliakból állott, a német hadsereg selejtjének az alja volt. Most, a háború utolsó heteiben, amikor a hadsereg osztagai tömegesen adták meg magukat, főleg az angoloknak és az amerikaiaknak, Hitler ezt a selejtet vetette be a front húsdarálójába, hogy még egy pár napot nyerjen. Ezek a katonák, ha ugyan katonáknak voltak nevezhetőek, régi, még az első világháborúból való uniformisba, egy részük horogkeresztes karszalagú civil ruhába volt öltözve, úgy az öregek, mint fiatalok, a Hitler-Jugend öltözékébe. A nagy részük öreg volt és mi ezt jó jelnek vettük, mert azt hittük, hogy ezek még ismerték a náci előtti időket is és talán megértik, hogy a háború a vége felé jár, míg a fiatalok az anyatejjel szívták a zsidógyűlöletet. Akár-hogy is van, rosszabbak, mint az S.S. biztosan nem lesznek, gondoltuk. Hihetetlen, mennyire tévedtünk, rosszabbak voltak, még az öregek is. ■

Folytatása következik...

Megnyílt a Holokauszt múzeum Szereden

Január 26-án, az ENSZ Holokauszt Emléknapi előtti napon nyílt meg a Szlovák Nemzeti Múzeum Zsidó Kulturális Múzeuma új állandó kiállítása az egykori szeredi koncentrációs tábor helyén. A kisváros külterületén álló öt barakk az valamikori három szlovákiai koncentrációs tábor közül az utolsó, amely megmaradt.

A közelmúltig a szlovák hadsereg lakatnyája működött az épületekben. Most a kormány és az EU támogatásával már 3 épületet helyreállítottak, az állandó kiállítás mellett oktatási központ is működik.

A nagyszabású átadásra az egykori Appelplatz helyén felállított óriási fűtött sátorban került sor, a több száz meghívott közt ott voltak a tábor túlélői és a leszármazottak. A Szlovák Köztársaság legfőbb közjogi méltóságai: Andrej Kiska köztársasági elnök, Peter Pellegrini a parla-

ment elnöke, Robert Fico miniszterelnök, a kormány számos tagja, Ivan Gasparovič korábbi köztársasági elnök, Bohuslav Sobotka cseh miniszterelnök, Yitzhak Vaknina az izraeli Knesszet alelnöke, a diplomáciai testület és a szlovákiai zsidó közösségek képviselői prof. Pavol Traubner tiszteletbeli elnök vezetésével.

A megnyitó moderátora dr. Pavol Mešťan, a múzeum igazgatója volt, aki külön is köszönetet mondott az ország vezető politikusainak a segítségért. Az Eli, eli vette kezdetét a program, amelyet Shmuel Barzilai bécsi főkántor énekelt Neumark Zoltán zongorakíséretével. Elsőként Robert Fico miniszterelnök mondott beszédet, majd cseh kollégája Bohuslav Sobotka következett. Izrael állama nevében Yitzhak Vaknina hangsúlyozta a múzeum megnyitásának fontosságát. A „Mi akik túlélünk” című verset Božidara Turzonovová, a Szlovák Nemzeti Színház

vezető művésznője és Miri Fabian a Schindler listája egyik főszereplője adta elő. Ervin Schönhauser Holokauszt túlélő énekelte el az Es Brent című híres dalt. A szeredi túlélők nevében az Izraelben élő Naftali Fürst emlékezett, aki családjával együtt 30 hónapig élt a táborban, majd Auschwitzot és Buchenwaldot megjárva szabadult. Kiemelte a múzeum létrehozóit, köztük dr. Martin Korčokot, a helyi részleg vezetőjét.

Mešťan igazgató úr személyes hangvételű beszédében mondott köszönetet mindenkinek, aki az elmúlt tíz évben az állandó kiállítás létrehozásán fáradozott. Könnyeket csalt a megjelentek szemébe a Yiddische Mame Shmuel Barzilai előadásában. A megnyitó végén Baruch Myers pozsonyi rabbi mondott Kadist. Ezt követte az ünnepélyes szalagátvágás a köztársasági elnök vezetésével. A megnyitó után a vendégek vezetett túra keretében sétálhattak végig a múzeumon. A KZSH-t az eseményen Pasternák Antal elnök képviselte. ■

PT

Löwinger Mancsi szakácskönyvéből

Szavak, nevek és a jelentésük

Zelda Miskovszky (1914- 1984) izraeli költő egyik versében írta: **Minden embernek van egy neve/ név, amit az Isten adott neki/ név, amit Apja és Anyja adott neki. Zelda versének folytatása felsorakoztatja azokat az elemeket, amelyek befolyásolják az ember nevét és sorsát, például a hegyeket, illetve a környezetet ahol született, a ház falait, a kinézetét és a ruha szövetét is. A vers témája és fő kérdése az ősi dilemma: a determinizmus értelme és fontossága az ember életében.**

Nemcsak embernek van neve, hanem minden egyes tárgynak, állatnak, növénynek, illetve az a szó, amellyel felismerjük a körülöttünk levő világot, és meg tudjuk magyarázni magunkat, az a szó az objektum neve. Nem kívánok elmélyedni a filozófiai elméletekben, hanem a mindennapi világunkban a névadás technikájáról és annak a következményeiről szeretnék beszélni, illetve főleg a konyhai nevekről.

Az első nyári szünetben itt Izraelben elküldtek engem „Kájtánába” nyári táborba, ahol velem együtt körülbelül 200 elemi iskolás volt. Nekem fontos volt így gyakorolni és megtanulni az új nyelvet, mivel két hónappal azelőtt érkezünk az országba, minden új volt és főleg az étel. Ott 'találkoztam' az első alkalommal az olajbogyóval (zéyitim) pitá kenyérral, humusszal és a chálvával. Akkor még nem ismertem, hogy mi az a kulturális sokk, de biztos azt éreztem, mert az első nap után kijelenttem, hogy nem megyek oda vissza, nem ér-

tem, hogy mit mondanak, és nem tesszik az ennivaló. Persze visszamentem, miután megmagyarázták, hogy új országban vagyunk, új szokásokat kell elfogadni és a felnőttek jobban tudják, hogy mi jó nekem és ott lesz a helyem a következő két hétben.

Mivel az éhség a legjobb szakács és nem volt más választás, muszáj volt megenni, amit elém tettek, persze mindennap volt valami „meglepetés”, valami újdonság, mind a szábresz, amely a tengerparti kaktusznak a gyümölcse, vagy a datolya és a füge, amelyeket sose láttam a nyári tábor előtt. Akkor tanultam meg, hogy a szábresz gyümölcs után lett elnevezve az, aki itt született és én akárhogy akarom, soha nem leszek „szábrá”, pedig évekig azok voltak a szemünkben az itteni nemesség. A többi gyümölcsöt is évek múlva tanultam meg kedvelni, ma mindegyik megtalálható a konyhámban.

A legproblematikusabb volt a halva (chálva), először is a neve miatt, mert a

magyar nyelvűek csak is úgy ejtették ki, hogy halva és nem chálvá, e miatt bojkottáltam. Nagyon akartam 'szábrá' lenni, ez a szó volt szememben a varázsszó, belépni az itteni nemességbe, de mikor idegenek előtt próbáltam mondani, hogy itt születtem, én szábrá vagyok, senki se hitte el nekem. Talán a megmaradt akcentus nyomai vagy az Európai nevelés és szokások miatt.

Évek után lemondtam a régi álomról, nem akartam szábrá lenni, de az új hazám minden másban erősen befolyásolt: a nyelvemen, a kultúrámon az életmódom és a konyhámon látni és érezni, hogy itt tanultam, itt nőttem fel. A halva illetve a chálvá található nálam, megtudtam, hogy a szó eredetileg az arab nyelvből származik. Az értelmezése: darált édesség mivel az alapja darált szezámmag összekeverve mézzel. Ma lehet találni százféle chálvát egy jeruzsálemi Mácháné Jéhúda piaci árusnál. A mai könnyű recepthez elég az legszimplább chálvá.

20 dkg chálvá kis darabokra törve, 2 dl tejszín, datolyaméz, Dió és pisztácia apróra törve, de nem darálva.

A tejszint felverjük, hozzá adjuk a többi hozzávalót. Egy kisebb tepsiben vagy tálkába lefagyasztjuk és tálalás előtt kivesszük a hűtőből. hogy meglágyuljon. Keksszel vagy süteménnyel tálaljuk. ■

Dr. Orna Mondschein

Elkészült az Új Kelet hetilap

Stomorú szívvel lapozgatom végig az izraeli Új Kelet hetilap december végén megjelent utolsó számát. Hónapok óta lógott a levegőben a búcsú, ennek ellenére sokan remélték – titkon én is -, hogy valami csoda folytán tovább él majd AZ ÚJSÁG. A hírek szerint lesz majd január végén Új Kelet címen egy színes havilap, de a megszokott azért sokaknak fog hiányozni.

Szóval itt ez az utolsó szám, tele visszaemlékezésekkel, olvasói levelekkel. Írások egy dicső múltról és egy sokkal szerényebb jelenről. Ha jobban belegondolok, izraeli kutatóéveim alatt magam is tamija lehettem, hogy távoztak az újság rendszeres olvasói. Yossi, Erzsi néni fia, minden héten elugrott az újságoshoz, hogy a friss számot elvigye édesanyjához, hasonlóan tett Aharon is, aki Mancsi néninek szerezte be a lapot. El-

mentek és még sokan abból a generációból, akiknek az Új Kelet jelentette a kapcsolatot a gyökerekkel.

S akkor még nem beszéltem Szili bácsiról, akinek köszönhetően a kilencvenes évek derekán megismerhettem a kiadványt. Kéthetente feladta nekünk a két Hét tükrét (a már régen megszűnt izraeli hetilapot), s az akkor még napilap vastagabb pénteki számát. Fehér papírba csomagolva, spárgával átkötve tette meg az Új Kelet Komáromig a hosszú utat, hogy aztán a postaládából kikapva, azonnal nekilássunk az erעי hírek olvasásának, örüljünk a jó híreknek, s elszörnyedjünk a tragikus beszámolókon.

A technika, az Internet fejlődése elsöpörte az Új Keletet, mint klasszikus újságot. Többé már nem fedezhető fel örömmel egy-egy jeruzsálemi vagy tel-avivi újságos standon. Emléke, rovatai mindörökké velünk maradnak. Köszönet a lelkes szerzőknek, s az utolsó FŐSZERKESZTŐNEK Erős-Hajdu Szilviának. ■

a Hitközségi Híradó szerkesztőinek nevében
dr. Paszternák András

(Pokračovanie z predošlej strany)

Dňa 8. novembra 1940 Margita Šlachtová napísala v mene Kresťanského ženského tábora podanie v záujme obyvateľov pracovných táborov. V zime roku 1941 protestovala proti deportáciám z obce Jasyna. Potom, ako dňa 8. februára 1943 Slovensko oznámilo „totálnu likvidáciu Židov“, odcestovala do Ríma, aby osobne posúрила pápeža Piusa XII., aby konal. Prenasledovaných – medzi nimi spisovateľa Jenő Heltaiho, manželku básnika Miklósa Radnótiho a Istvána Rusznyáka – ukrývala v kláštore na ulici Thökölyho.

O záchranárskej činnosti evanjelickej cirkvi hovorila vedúca Diakonického oddelenia Maďarskej evanjelickej cirkvi Annamária Buda. Zdôraznila, že činnosť zameraná na záchranu Židov bola organizovaná zdola a k tej

to iniciatíve nebola zhora, zo strany kompetentných úradov poskytnutá žiadna pomoc. Načrtla hrdinské obeťavé činy vykonané na záchranu Židov maďarským biskupom, martýrom Lajosom Ordassom, biskupským vikárom Lajosom Keményom, farármi Andrásom Kekenom, Gáborom Sztehlom a Andorom Járosim. Nakoniec skonštatovala: „Desať prikázaní je spoločným pokladom nás všetkých. Dodržiavanie Písma Svätého nám pomáha v tom, aby sme urobili, čo sa dá. Spoločne odpovedáme na otázku: „Máme druhým pomáhať? A ak áno, čo pre nich môžeme urobiť?“

Nakoniec prehovoril Ing. Gáspár Farkas, správca Reformovanej náboženskej obce v Komárne, o odvážnych činoch svojej matky Erzsébet Csukás Farkas Gáspárne, vykonaných v záujme záchranu židovských spoluobča-

nov. Potomkyňa rodu komárňanských gazdov - vozatajov ukrývala počas druhej svetovej vojny Židov vo svojom dome. Keď tento jej čin vyšiel najažo, odsúdili ju na smrť obesením na verejnosti. Úbohú ženu, ktorej na krk zavesili tabuľu hanby, vliekli po uliciach celého mesta, až chcela od hanby spáchať samovraždu. Neskôr rozsudok smrti zmiernili na okamžité vyhnanstvo z mesta. Na záver svojich spomienok jej syn uviedol: nie každý kresťan bol antisemitom, bolo medzi nimi mnoho takých, ktorí Židom pomáhali.

Organizátori podujatia zabezpečili pre slovenských účastníkov simultánnu preklad a pre deti pripravili improvizovaný hrací kútik. ■

Zdroj: Hírek.sk - miskó -

Múzeum Holokaustu v Seredi – rozhovor s Martinom Korčokom

Martin Korčok sa narodil v roku 1979 v Košiciach. Vyštudoval na Katedre etnológie a mimoeurópskych štúdií na Filozofickej fakulte Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Po štúdiách nastúpil do Slovenského národného múzea – Múzea židovskej kultúry, kde pôsobí ako zástupca riaditeľa a vedúci Múzea holokaustu Sered. Paralelne s muzeálnou činnosťou absolvoval externé štúdium na Katedre etnológie a muzeológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, kde získal akademický titul philosophiae doctor (PhD.).

Ako vznikol nápad vytvoriť Múzeum holokaustu?

Bývalý pracovný a koncentračný tábor Židov v Seredi predstavuje autentické miesto, ktoré sa viaže k tragickému obdobiu riešenia židovskej otázky na Slovensku počas druhej svetovej vojny. Pri príležitosti Pamätného dňa obetiam holokaustu a rasového násillia sa zrodila myšlienka vyhlásiť objekty piatich barakov pracovného a koncentračného tábora v Seredi za národnú kultúrnu pamiatku a následne v nich vybudovať múzeum holokaustu. Túto myšlienku oficiálne schválilo rozhodnutie Ministerstva kultúry Slovenskej republiky dňa 12. mája 2009, ktorým bol bývalý pracovný tábor v Seredi vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku.

Prečo bude práve v Seredi?

Vláda Slovenskej republiky svojím uznesením z 13. mája 2009 k akčnému plánu predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolierancie na obdobie rokov

2009 - 2011 uložila ministromi kultúry zabezpečiť zriadenie Múzea holokaustu v Seredi.

Ako dlho boli realizované stavebné práce?

Rekonštrukciu piatich pôvodných barakov a následné inštalovanie muzeálnych zbierok riadilo SNM-Múzeum židovskej kultúry v Bratislave. Dňa 4. februára 2015 prebehlo odovzdanie a prijatie staveniska firmou Hornex, a.s., ktorá na základe výsledkov procesu verejného obstarávania uskutočnila stavebno-montážne práce s názvom predmetu zákazky „Zriadenie múzea holokaustu Sered“. Stavebno-montážne práce boli zrealizované do 31. októbra 2015.

Aká je tematika výstavy? Komu je múzeum určené?

Súčasťou múzea holokaustu je aj vzdelávacie stredisko, ktorého cieľom bude poskytovať výchovno-vzdelávacie podujatia, semináre a školenia zamerané na oboznamovanie pedagógov, žiakov, študentov, ale aj širokej verejnosti so židovskou kultúrou a do-

padom holokaustu na život Židov na našom území. Cieľom uvedených programov a podujatí bude priblížiť účastníkom život Židov na území Slovenska a pomôcť im nadobudnúť komplexné vedomosti o židovskej komunite na našom území.

Múzeum bude zároveň slúžiť aj ako pamätník všetkých zavraždených Židov zo Slovenska, pričom len samotným táborom v Seredi prešlo v období jeho existencie, od roku 1941 do roku 1945, približne 16.000 Židov, z ktorých bola väčšina zavraždená počas holokaustu.

Kedy bude múzeum otvorené?

Slávnostné otvorenie SNM-MŽK-Múzea holokaustu Sered sa uskutoční 26. januára 2016 pod záštitou Roberta Fica, predsedu vlády Slovenskej republiky. Pre návštevníkov otvorí múzeum svoje brány 27. januára 2016 a bude otvorené denne od nedele do štvrtka v čase od 9:00 do 16:00. ■

Pamätný deň holokaustu a sviatok TuBiŠvat v Komárne

Židovská náboženská obec usporiadala dňa 24. januára pri príležitosti Pamätného dňa holokaustu OSN a sviatku TuBiŠvat v Útulku - židovskom kultúrnom a komunitnom centre ekumenické podujatie, na ktorom sa okrem členov židovskej komunity zúčastnili zástupcovia katolíckej, reformovanej a evanjelickej cirkvi, ako aj primátor mesta László Stubendek a viceprimátor Béla Keszezh.

Židovská náboženská obec v Komárne, založená v roku 1791, žila v období pred druhou svetovou vojnou pestrým spoločenským životom. Hrôzy holokaustu však prežilo len niekoľko tuctov komárňanských židovských rodín. V koncentračných táborech zomrelo 1922 komárňanských Židov. Z tých, ktorí sa do mesta vrátili, sa ďalších tristo po vzniku Izraela presídlilo tam.

Po spoločenských zmenách v roku 1989 začali v budove Útulku, postavenej v roku 1896, pravidelne usporadúvať kultúrne a náboženské podujatia a slávnosti. Budova Útulku bola v roku 1896 vybudovaná na podnet Kálmána Frieda s cieľom zabezpečiť bývanie a starostlivosť pre chudobných. V súčasnosti sa v tejto rožnej budove nachádza kancelária a zimná modlitebňa náboženskej obce, ako aj výstavná sieň. Knižnica bola pomenovaná po majiteľovi tlačiarne Bélovi Spitzerovi a mikromúzeum nesie meno miestneho rabína dr. Ármina Schnitzera, ktorý viedol náboženský život komunity celých 52 rokov a neskôr sa stal predsedom rabínskeho spolku v Budapešti. Napriek tomu, že sa narodil v obci Hunčovce pri Kežmarku, a v čase príchodu do Komárna po maďarsky vôbec ne-

hovoril, za krátky čas sa tento jazyk z vlastnej iniciatívy naučil. S miestnym duchovným reformovanej cirkvi Gáborom Pappom ho spájalo legendárne priateľstvo.

V uplynulých rokoch sa stalo tradíciou, že Pamätný deň holokaustu OSN spájajú v Židovskej náboženskej obci v Komárne so sviatkom TuBiŠvat, naznačujúc tak, že miestna židovská komunita napriek smutným udalostiam pred sedemdesiatimi rokmi dodnes existuje. Témou tohtoročného podujatia bola činnosť záchranárov.

O význame sviatku TuBiŠvat (po slovensky: 15. deň sviatku švat), tj. Nového roku stromov, hovoril rabín z Gyóru, Péter Joel Toth. Uviedol, že láska k prírode a najmä ochrana ovocných stromov bola pre židovský národ dôležitá už v Mojžišových časoch. Potvrdzuje to fakt, že ovocné stromy nebolo dovolené vytráť ani v období vojen. Prejavom tejto ochrany je aj spomínaný sviatok. Rabín zdôraznil: Židov spájal po opustení Svätej Zeme s Izraelom práve tento sviatok.

Izraelské zákony predpisovali dodržiavanie sviatku nového roku stromov z dôvodu poskytovania poľnohospodárskych služieb. Tieto zákony

platia dodnes, sviatok sa slávi po celom svete. V Izraeli je zakázané jesť ovocie zo stromov mladších ako tri roky. Úrodu štvrtého roka zas treba odniesť do Jeruzalema a zaplaviť ním ulice. V tejto krajine sadia mladé stromy pätnásteho dňa mesiaca švat. V tento deň usporadúvajú na mnohých miestach slávnostné podujatia, na ktorých konzumujú čerstvé a sušené ovocie, podľa možnosti také, ktoré sa urodí aj v Izraeli. Účastníci komárňanskej oslavy ochutnali pätnásť druhov ovocia.

O záchranárskej činnosti sociálnych sestier počas druhej svetovej vojny hovorila vo svojej prednáške nazvanej Proti duchu doby sestra dr. Emma Németh, ekonomická poradkyňa Maďarskej konferencie katolíckych biskupov. Vo svojom príspevku sa zamerala predovšetkým na obetavú a rôznorodú činnosť maďarskej mníšky, feminističkej političky a prvej poslankyne maďarského parlamentu Margity Šlachtovej (Košice, 1884 – Buffalo, 1974).

Margita Šlachtová pôsobila spočiatku ako učiteľka, avšak v roku 1908 učiť prestala a začala sa venovať sociálnej práci. Začiatkom roka ju Celoštátny katolícky spolok ochrany žien poslal na školenie do Berlína, po návrate z ktorého sa ona sama stala učiteľkou sociálneho kurzu ochrany žien. Dňa 19. novembra bola medzi prvými ženami, ktoré vstúpili do Sociálnej misie založenej Edith Farkasovou. Neskôr, v roku 1923, založili Spolok sociálnych sestier a bratov, ktorý plánoval vyvíjať svoju činnosť zameranú na spoločenské reformy v duchu kresťanských zásad. Od roku 1931 sa venovali organizovaniu zamestnaných žien. V roku 1933 založili Spolok svätého ducha, v roku 1932 začali vydávať noviny pod názvom Duchovné slovo, v ktorom Margita Šlachtová uverejnila ne jeden článok. Dňa 3. novembra 1937 otvorili sociálny pracovno-vzdelávací inštitút Katolícky ženský vzdelávací spolok. Od roku 1942 organizovala na území celej krajiny tzv. svetonázorové kurzy, aby sprostredkovaním kresťanských hodnôt vyvažovala Hitlerovu propagandu.

(Pokračovanie na nasl. strane)

Členské poplatky

Žiadame našich súvercov, aby poukázali, resp. na sekretariáte zaplatili členský poplatok na rok 2016. Poplatok v roku 2016 je nezmenený: 10,- EUR/osoba, študenti, dôchodcovia a nezamestnaní 4,- EUR/osoba. Radi prijímemo aj vaše dary! ■

Poplatok za údržbu cintorína

Žiadame tých, ktorí majú rodinu, známych pochovaných na židovskom cintoríne v Komárne, aby podľa možnosti ešte pred začatím jarných prác zaplatili poplatky za ošetrovanie hrobov. Poplatky sa nezmenili: 10 EUR/hrob, v prípade dvojitých hrobov: 17 EUR/hrob. ■

Poplatok za údržbu cintorína

Žiadame tých, ktorí majú rodinu, známych pochovaných na židovskom cintoríne v Komárne, aby podľa možnosti ešte pred začatím jarných prác zaplatili poplatky za ošetrovanie hrobov. Poplatky sa nezmenili: 10 EUR/hrob, v prípade dvojitých hrobov: 17 EUR/hrob. ■

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

☆ Spravodajcu, Komárňanskú židovskú náboženskú obec a klub Šalom podporili: F.T, J.J a darcovia, ktorí si priali zostať v anonymite. Ďakujeme!

☆ Po zimnej prestávke sme začali s vyúčtovaním tendrov ŽNO v roku 2015. Táto práca je mimoriadne náročná, je s ňou spojená značná administratívna činnosť a skončí sa koncom januára.

☆ Priebežne rozširujeme našu knižnicu, minulý týždeň sme nakúpili slovenské a maďarské knihy. Čakáme čitateľov!

☆ Ak chcete bezplatne, elektronicky dostávať naše noviny, nahláste to, prosím, na adrese kile@menhaz.sk, alebo na sekretariáte na telefónnom čísle 7731224.

☆ Od januára si môžete v kníhkupectve Diderot kúpiť knihu od autora Ármina Schnitzera – Židovské kultúrne obrazy z môjho života.

☆ Naša ŽNO stále očakáva vaše návrhy na programy. Ak chcete, aby sme našu ponuku obohatili, tak nám to, prosím, oznámte.

Novoty v Menháze

V decembri sa skončila inštalácia kamerového systému na dome a v záujme bezpečnosti na našich programoch sme pri vchode inštalovali videotelefón. Projekt podporil ÚZ ŽNO v SR. ■

Svätá zem

Januárové číslo Spravodajcu ilustrujú fotky Gábora Molnára (Budapest)

Zavíta k nám Zvi Aviner Vapni, nový izraelský veľvyslanec v Bratislave

Klub Šalom pri Židovskej náboženskej obci v Komárne týmto každého srdečne pozýva na nasledujúce stretnutie, ktoré sa uskutoční **v nedeľu, 6. marca 2016 o 14:30** hodine v budove Útulku. S naším hosťom, novým izraelským veľvyslancom v Bratislave, pánom Zvi Aviner Vapnim, budeme hovoriť o aktuálnej situácii. ■

Koncert Pressburger Klezmer Bandu v meste Tatabánya

Vrámci seriálu programov s názvom Jazzové stredy v meste Tatabánya vystúpi veľmi známy slovenský klezmerový súbor. Miesto a čas: **10. februára 2016, 19:00 hod.**, Tatabánya Erkel Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola (Základná umelecká škola Ferenc Erkel). Presná adresa: Tatabánya, Fő tér 34. ■

Pozvánka na slávnosť Purim

Vtomto roku sa oslava pri príležitosti sviatku Purim bude konať vo štvrtok 24. marca 2016 o 16. hodine v budove Útulku. Každého srdečne očakávame, pripravili sme pre vás zábavný a veselý program! Účastníci v maskách dostanú darček. Podrobnejší program uverejníme vo februárovom čísle Spravodajcu. ■

Môžete si objednať kóšer pečivo

Kóšer barches a iné pečivá a zákusky – z celkovej ponuky pekárne www.koserpekseg.hu, si môžete objednať najbližšie **na piatok 4. marca**. Prosíme vás, aby ste objednávky zaslali do stredy 2. marca na adresu kile@menhaz.sk, alebo na telefónne číslo 7731-224. ■

Objednávka macesu na sviatky

Blíži sa sviatok Pesach, očakávame vaše objednávky na maces, macesovú múku a aj na víno **do 26. februára** na adrese menhaz@menhaz.sk. ■